

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж4 262/24
19.3.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Снежане Марјановић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Васиљевић, адвокат из Ваљева, Трг Војводе Мишића бр. 6, против туженог Холдинг корпорација за металопрераду, оснивање, финансирање и управљање "Крушик" а.д. Ваљево, са седиштем у Ваљеву, ул. Владике Николаја бр. 59, ради дуга, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П4 325/23 од 12.9.2024. године, у седници већа одржаној дана 19.3.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Вишег суда у Београду П4 325/23 од 12.9.2024. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да се обавезе тужени Холдинг корпорација за металопрераду, оснивање, финансирање и управљање "Крушик" ад Ваљево да му исплати: за 2013. годину износ од 4.481,64 еура са законском затезном каматом и то на износ од 298,35 еура почев од 31.05.2015. године па до исплате, на износ од 1.897,57 еура почев од 31.05.2015. године па до исплате, на износ од 2.285,72 еура почев од 29.05.2015. године па до исплате; за 2014. године износ од 3.257,55 УСД са законском затезном каматом и то: на износ од 453,60 УСД почев од 25.10.2014. године до исплате, на износ од 1.360,80 УСД почев од 04.01.2015. године до исплате, на износ од 617,04 УСД почев од 18.11.2014. године до исплате, на износ од 800,60 УСД почев од 04.01.2015. године до исплате, на износ од 25,51 УСД почев од 04.01.2015. године до исплате; за 2015. годину износ од 2.264,79 УСД са законском затезном каматом и то: на износ од 1.632,96 УСД почев од 22.03.2015. године до исплате, на износ од 10,32 УСД почев од 16.11.2015. године до исплате, на износ од 309,60 УСД почев од 20.03.2015. године до исплате, на износ од 209,76 УСД почев од 01.11.2015. године до исплате, на износ од 96,91 УСД почев од 04.07.2015. године до исплате, на износ од 5,24 УСД почев од 14.12.2015. године до исплате; за 2016. годину износ од 975,54 еура са законском затезном каматом и то: на износ од 92,37 еура почев од 15.08.2016. године до исплате, на износ од 92,37 еура почев од 16.08.2016. године до исплате, на износ од 267,36 еура почев од 16.08.2016. године до исплате, на износ од 523,44 еура почев од

30.12.2016. године до исплате, као и износ од 10.705,91 УСД са законском затезном каматом и то: на износ од 157,50 УСД почев од 01.04.2016. године до исплате, на износ од 822,24 УСД почев од 04.03.2016. године до исплате, на износ од 438,30 УСД почев од 02.04.2016. године до исплате, на износ од 568,04 УСД почев од 23.07.2016. године до исплате, на износ од 565,70 УСД почев од 12.08.2016. године до исплате, на износ од 584,40 УСД почев од 04.11.2016. године до исплате, на износ од 583,82 УСД почев од 25.11.2016. године до исплате, на износ од 620,05 УСД почев од 26.11.2016. године до исплате, на износ од 953,10 УСД почев од 30.12.2016. године до исплате, на износ од 359,76 УСД почев од 17.02.2016. године до исплате, на износ од 79,38 УСД почев од 20.04.2016. године до исплате, на износ од 337,38 УСД почев од 30.04.2016. године до исплате, на износ од 105,85 УСД почев од 14.05.2016. године до исплате, на износ од 152,15 УСД почев од 16.05.2016. године до исплате, на износ од 337,38 УСД почев од 26.06.2016. године до исплате, на износ од 337,38 УСД почев од 28.06.2016. године до исплате, на износ од 125,69 УСД почев од 08.07.2016. године до исплате, на износ од 302,20 УСД почев од 02.09.2016. године до исплате, на износ од 223,05 УСД почев од 12.09.2016. године до исплате, на износ од 148,22 УСД почев од 23.10.2016. године до исплате, на износ од 105,85 УСД почев од 26.11.2016. године до исплате, на износ од 509,42 УСД почев од 30.11.2016. године до исплате, на износ од 509,42 УСД почев од 02.12.2016. године до исплате, на износ од 271,26 УСД почев од 04.12.2016. године до исплате, на износ од 509,42 УСД почев од 14.12.2016. године до исплате, на износ од 509,42 УСД почев од 16.12.2016. године до исплате; за 2017. годину износ од 592,21 еура са законском затезном каматом и то: на износ од 134,78 еура почев од 22.12.2017. године до исплате, на износ од 454,90 почев од 01.01.2018. године до исплате, на износ од 2,53 еура почев од 01.01.2018. године до исплате, као и износ од 10.330,96 УСД са законском затезном каматом и то: на износ од 273,36 УСД почев од 01.01.2018. године до исплате, на износ од 67,08 УСД почев од 28.08.2017. године до исплате, на износ од 67,08 УСД почев од 26.12.2018. године до исплате, на износ од 402,80 УСД почев од 07.02.2017. године до исплате, на износ од 402,80 УСД почев од 07.02.2017. године до исплате, на износ од 402,80 УСД почев од 08.02.2017. године до исплате, на износ од 283,45 УСД почев од 11.02.2017. године до исплате, на износ од 186,48 УСД почев од 15.02.2017. године до исплате, на износ од 563,92 УСД почев од 25.07.2017. године до исплате, на износ од 650,07 УСД почев од 02.08.2017. године до исплате, на износ од 165,86 УСД почев од 08.05.2017. године до исплате, на износ од 304,84 УСД почев од 24.03.2017. године до исплате, на износ од 66,27 УСД почев од 25.03.2017. године до исплате, на износ од 304,84 УСД почев од 26.03.2017. године до исплате, на износ од 384,36 УСД почев од 27.04.2017. године до исплате, на износ од 384,36 УСД почев од 29.04.2017. године до исплате, на износ од 213,16 УСД почев од 01.05.2017. године до исплате, на износ од 185,55 УСД почев од 02.05.2017. године до исплате, на износ од 218,69 УСД почев од 03.05.2017. године до исплате, на износ од 198,81 УСД почев од 04.07.2017. године до исплате, на износ од 709,08 УСД почев од 18.08.2017. године до исплате, на износ од 163,74 УСД почев од 23.12.2017. године до исплате, на износ од 83,40 УСД почев од 01.05.2017. године до исплате, на износ од 48,75 УСД почев од 04.04.2017. године до исплате, на износ од 531,57 УСД почев од 07.04.2017. године до исплате, на износ од 193,44 УСД почев од 16.04.2017. године до исплате, на износ од 338,52 УСД почев од 03.09.2017. године до исплате, на износ од 435,24 УСД почев од 17.12.2017. године до исплате, на износ од 966,64 УСД почев од 17.05.2017. године до исплате, на износ од 826,76 УСД почев од 07.10.2017. године до исплате, на износ од 307,27 УСД почев од 02.01.2017. године до исплате; за период од 01.01.2018. године до 31.05.2018. године износ од 1.558,97 УСД са законском затезном каматом и то: на износ од 626,57 УСД почев од 27.04.2018. године до исплате, на износ од 563,92 УСД почев од 25.05.2018. године до исплате, на износ од 368,48 УСД почев од 28.05.2018. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде, као неоснован.

Ставом другим изреке одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу побијајући је у целости из свих законом прописаних разлога.

Испитујући побијану пресуду у границама законских овлашћења у смислу члана 386 ЗПП-а ("Службени гласник РС" бр. 72/11...10/23), Апелациони суд је оценио да жалба тужиоца није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Првостепена пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати. Изрека је разумљива, не противречи сама себи ни разлозима који су наведени о свим битним чињеницама, који су јасни, непротивречни и убедљиви, а логично и недвосмислено произлазе из изведених доказа, па нису основани жалбени наводи о почињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, проналасци "...", "...", "...", су створени у радном односу од стране проналазача АА и ББ. Решењима Војне поште бр. ... и то пов.бр. 951-2/93 од 19.04.1995. године, пов.бр. 949-10/93 од 19.04.1995. године и пов.бр. 950-2/93 од 19.04.1995. године, туженом је признато право на заштиту наведених проналазака као поверљивих са правом првенства од 10.08.1993. године у 14.00 часова, док је проналазачима признато право на новчану накнаду. Проналазачи и тужени Холдинг корпорација "Крушик" а.д. Ваљево, као послодавац су дана 03.09.2003. године закључили Уговор о правима проналазача и послодавца. Чланом 1 тог уговора констатовано да су странке сагласне да су проналасци под називом "... упаљач ударни тренутно успореног дејства са сатним механизмом", "... упаљач ударни тренутног дејства" и "... упаљач ударни тренутног дејства са сатним механизмом", створени у радном односу од стране проналазача ББ и АА и признати као поверљиви проналазци решењем Војне поште бр. ... пов.бр. 951-2/93 од 19.04.1995. године, пов.бр. 949-10/93 од 19.04.1995. године и пов.бр. 950-2/93 од 19.04.1995. године, да су наведени проналасци из радног односа заштићени на име послодавца, односно признат је патент послодавцу од 10.08.1993. године, као датума подношења пријаве за заштиту проналазака, а патент траје 20 године од датума подношења пријаве, да су уговорима о правима проналазача и послодавца бр. 20/01-44 од 28.09.1995. године и бр. 20/01-45 од 28.09.1995. године регулисана међусобна права проналазача и послодавца у вези коришћења проналазака "...", као и да су рокови важења тих уговора истекли; да проналазци "...", "...", "...", нису до сада економски искоришћавани. Чланом 2 уговора послодавац се обавезао да проналазачу на име коришћења сваког од проналазака исплати накнаду у износу од 0,7% остварене реализације, уплата накнаде из става 1 овог члана у року од 3 дана од наплате испоручене серије или уплаћеног аванса, а у случају кашњења уплате предвиђено је да проналазачу припада затезна камата по стопи прописаној Законом о висини стопе затезне камате, почев од првог наредног дана по истеку рока за уплату. Ставом четири истог члана предвиђено је да Одлуку о свакој конкретној исплати накнаде доноси генерални директор послодавца. Чланом 3 уговора предвиђено је да се накнада из става 2 уговора исплаћује проналазачу на начин предвиђен овим уговором, од октобра 2002. године, као датума истека важности уговора бр. 20/01-44 од 28.09.1995. године, па до 10.08.2013. године, до ког датума траје патент и када престаје важност овог уговора. Чланом 4 уговора предвиђено је да исти престаје да важи и пре истека времена из члана 3 овог уговора уколико се послодавац

одрекне коришћења патента пре истека времена трајања патента, а проналазачу се тада препуштају сва права. Чланом 5 предвиђено је да су уговорне стране сагласне да по престанку важности овог уговора проналазач нема више никаквих потраживања према послодавцу. Тужени је исплатио накнаде тужиоцу закључно са 10.08.2013. године, а након истека важења наведеног уговора, између тужиоца и туженог није закључен нови уговор у циљу регулисања исплаћивања накнаде за коришћење проналазака, нити је накнада исплаћивана тужиоцу. Трајање патентне заштите проналазака "...", "...", и "..." престало је 10.08.2013. године, а тужени спорне проналаске и даље користи.

Првостепени суд је на основу одредби чланова 12 став 2 и 3, 69, 89, 92 став 1 и 2, 93 став 1 и 2, 96 став 2, 99 став 1, 2, и 3, 113 став 2 ранијег Закона о патентима ("Сл. гласник РС" бр. 15/95, 35/95, 28/96), затим чланова 1 став 2, 6 став 2 и 3, 39 став 1 и 3, 51 став 1, 54 став 1, 56 став 1 и 2, 51 став 1 тачка 1, 58 став 1 и 2, 60 став 1, 173 став 1 Закона о патентима ("Сл. гласник РС" бр. 99/2011...123/2021), чланова 21 став 2 тачка 21 и 71 став 4 Закона о одбрани ("Сл. гласник РС" бр. 116/2007...36/2018), чланова 10 и 99 став 1 Закона о облигационим односима, члана 3 став 1 и члана 4 став 1 Уредбе о утврђивању поверљивих проналазака који се односе на народну одбрану и безбедност земље и о начину за признање патента за такве проналаске ("Сл. лист СФРЈ" бр. 59/82) и чланова 22 став 2 и 4, 24 и 25 став 1 и 2 Уредбе о начину, поступку и мерама заштите поверљивих проналазака значајних за одбрану ("Сл. гласник РС" бр. 110/2008, 2/2023) закључио да је чланом 3 уговора којим су парничне странке регулисале накнаду за проналазак који запослени створи у радном односу предвиђено да ће се накнада за проналазак за коришћење проналаска исплаћивати све до дана 10.8.2013. године, до ког датума траје патент и када престаје важност тог уговора. Воља уговорних страна је била да се накнада исплаћује само за период док траје заштита, што произлази и из одредбе члана 4 уговора у којој су се тужилац и тужени сагласили да по престанку важности уговора проналазач нема више никаквих потраживања према послодавцу. У одсуству норми материјалног права којима је прописано право тужиоца на накнаду за коришћење поверљивих проналазака по престанку патената, а имајући у виду вољу парничних странака изражену у уговору, као и трајање патената за поверљиве проналаске, престало је и право тужиоца да потражује имовинску накнаду, па је тужбени захтев неоснован.

Чињенично стање је утврђено поуздано и потпуно и произлази из изведених доказа које је првостепени суд правилно оценио у складу са одредбом члана 8 ЗПП, а које наводима жалбе туженог није доведено у сумњу.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да је првостепени суд у образложењу пресуде навео да патент ... и ... нису искоришћавани, а из вештачења произлази да јесте, као и да је за патент ... плаћана накнада јер се није производио. Првостепени суд само цитира садржину одредбе члана 1 Уговор о правима проналазача и послодавца закљученог дана 03.09.2003. године, те образложење у том делу није противречно изведеним доказима. Поред тога, чињенице у погледу самог економског искоришћавања патената би била битна само за утврђивање висине накнаде која би тужиоцу припала да постоји правни основ за исплату накнаде, а што није случај јер је првостепени суд правилно утврдио да је тужиоцу то право истекло протеклом законском и уговореном роком од 20 година, односно дана 10.8.2013. године. Самим тим није од утицаја на другачију одлуку чињеница да ли је тужени економски искоришћавао патенте након протекла рока за њихову заштиту.

Првостепени суд је правилно применио прописе важеће у време закључења уговора парничних странака као и у време постављања захтева тужиоца за исплату. Закон о патентима ("Службени лист СЦГ", бр. 32/2004, 35/2004, "Службени гласник

РС", бр. 115/2006) који је важио након закључења уговора парничних странака 2003. године је предвиђао сличне одредбе као одредбе Закона о патентима (Сл. лист СРЈ 15/95 и 35/95) као и новог Закона о патентима (Сл. гласник РС 99/11 са изменама и допунама) које је применио првостепени суд и који су важили у време закључења првог и другог уговора и у току остваривања права на патентну заштиту. Тај закон из 2004. године са изменама је у чл. 71 наводио да патент траје 20 година, рачунајући од датума подношења пријаве, а у члану 105 да орган надлежан за послове одбране, односно унутрашње послове има искључиво право да користи поверљиви проналазак и да располаже тим проналаском (став 1). Став 2 тог члана је наводио да за заштићени поверљиви проналазак проналазач има право на једнократну накнаду, без обзира на то да ли се проналазак примењује. Члан 111 је предвиђао да се критеријуми за утврђивање висине накнаде, начин и време плаћања накнаде одређују општим актом, уговором којим се уређује радноправни однос између послодавца и запосленог или посебним уговором који послодавац и проналазач закључе поводом конкретног проналаска. Члан 141 тог закона у прелазим и завршним одредбама је предвиђао да регистровани патенти који важе на дан ступања на снагу тог закона остају и даље на снази и на њих ће се примењивати одредбе тог закона. Сада важећи Закон о патентима (Сл. гласник РС 99/11 са изменама и допунама) у чл. 173 предвиђа да регистровани патенти који важе до дана ступања на снагу овог закона остају и даље на снази и на њих ће се примењивати одредбе овог закона.

Питање важења прописа је решено наведеним прелазим и завршним одредбама прописа али то није довољно за примену прописа у конкретном случају. У ситуацијама када то није прописом регулисано или није довољно јасно регулисано, као у овој ситуацији, сходно правној теорији приликом примене прописа се цени да ли се ради о окончаној ситуацији у време важења старог закона или се ради о ситуацији у току, која траје у време доношења новог закона. У конкретном случају ради се о ситуацији која је била у току у време почетка примене новог закона, јер су права на патентну заштиту призната 1995. године по пријави из 1993. године и уговори којима су регулисани односи проналазача и туженог су закључени 1995. и 2003. године са трајањем до 2013. године. У погледу оцене ваљаности закљученог уговора из 2003. године ситуација се мора ценити према прописима који су важили у време закључења тог уговора. Даље извршавање уговора и поступање странака, као и право тужиоца на накнаду по основу патента по престанку патентне заштите се цене према прописима који су на снази у време када се остваривање права тражи.

Законом о патентима се уређује правна заштита проналазака, те нису основани жалбени наводи да је првостепени суд био дужан да примењује Закон о облигационим односима, с обзиром да је Закон о патентима *lex specialis* који као такав има предност и дерогира одредбе ЗОО. Закон о патентима ("Сл.гласник РС" бр. 99/11...123/21) предвиђа одредбом члана 56 став 2 да се на питања у вези са остваривањем права проналазача на новчану накнаду за заштићени поверљиви проналазак примењује закон којим се уређује одбрана Републике Србије. Закон о одбрани ("Сл.гласник РС" бр. 116/2007, 36/2018) одредбом члана 71 став 4 предвиђа да поступак за остваривање моралних и имовинских права носилаца права интелектуалне својине од значаја за одбрану уређује министар одбране, у складу с прописима о интелектуалној својини. Уредба о начину, поступку и мерама заштите поверљивих проналазака значајних за одбрану ("Сл.гласник РС" бр. 110/2008, 2/2023) предвиђа у одредби члана 22 став 2 да патент за поверљиви проналазак траје 20 година, рачунајући од датума подношења пријаве, а одредбом члана 25 да за поверљиви проналазак заштићен патентом или малим патентом, проналазач има право на једнократну новчану накнаду, без обзира на то да ли се поверљиви проналазак примењује. Висину једнократне новчане накнаде из става 1. овог члана, начин обрачуна и време плаћања ближе уређује министар одбране.

Материјално право је у целости правилно примењено и у том делу другостепени суд закључак првостепеног суда у целости прихвата као правилан.

Првостепени суд је правилно закључио да су сходно одредбама Закона о патентима, уговорне стране могле да закључе уговор којим ће регулисати накнаду за проналазак који запослени створи у радном односу. Сходно томе, парничне странке су предвиделе исплату накнаде у трајању од 20 година, односно све до 10.08.2013. године, када и истиче рок за заштиту патента предвиђен одредбом члана 22 став 2 Уредбе о начину, поступку и мерама заштите поверљивих проналазака значајних за одбрану. Супротно жалбеним наводима тужиоца, без обзира на то што је тужени наставио да економски искоришћава патент након истека рока од 20 година, тужилац сходно одредбама уговора нема право на даљу исплату накнаде за коришћење патента, нити је та обавеза предвиђена Законом о патентима и посебном Уредбом. Није од утицаја на то што се патент користи у наменској индустрији и то што је патент од значаја за одбрану и безбедност земље, с обзиром да Уредба о начину, поступку и мерама заштите поверљивих проналазака значајних за одбрану такође предвиђа законски рок од 20 година за заштиту ових патената. Стога су без утицаја и жалбени наводи тужиоца да се након протекла рока који је био предвиђен у уговору писано обратио туженом са захтевом да закључе нови уговор којим ће регулисати плаћање накнаде за искоришћавање патента тужиоцу, с обзиром да тужени није био у законској обавези да то учини, а што произлази из наведених законских одредби.

Тужилац у конкретном случају оспорава ваљаност одредби уговора из 2003. године којим је право на накнаду ограничено на трајање патентне заштите и цени се само према Закону о патентима (Сл. лист СРЈ 15/95 са изменама и допунама). Према том закону чл. 69 патент траје 20 година, а према чл. 92 проналазач има право само на једнократну накнаду без обзира да ли се проналазак примењује. Обзиром да се ради о проналаску из радног односа та накнада се одређује у складу са чл. 99 који у погледу висине накнаде упућује на општи акт послодавца и уговор који закључе проналазач и предузеће. Тада важећи Закони о одбрани савезни и републички ("Службени гласник РС" бр. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93, 48/94 и "Службени гласник РС" бр. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93, 48/94) нису регулисали питање поверљивог патента на било који начин. Тек нови сада важећи Закон о одбрани ("Службени гласник РС" бр. 116/07 са изменама и допунама) посебно наводи поверљиви проналазак у чл. 12 став 1 тачка 21 прописујући надлежност владе да то уреди и у чл. 71 став 4 наводи да поступак за остваривање права уређује министар одбране.

Односи парничних странака су у потпуности регулисани уговором који су закључили 2003. године у складу са законским прописима. Сви прописи предвиђају само могућност исплате једнократне накнаде проналазачу у ситуацији када се ради о поверљивом патенту значајном за одбрану земље. Парничне странке су уговором то право другачије уредиле што је у складу са чл. 10 Закона о облигационим односима јер су стране у облигационим односима слободне, у границама принудних прописа, јавног поретка и добрих обичаја, да своје односе уреде по својој вољи. На основу стања доказа у списима не може се закључити да су уговорне одредбе које се тичу ограничења права проналазача на накнаду само у периоду постојања патентне заштите противне принудним прописима.

Питање тумачења одредби уговора је регулисано одредбама чл. 99-101 ЗОО, али нема потребе за тумачењем уколико су одредбе јасне јер се оне примењују онако како гласе, што је овде случај. Нема доказа да је стварна намера уговорних страна била да уговор траје без временског ограничења све док се проналазак користи, а и то би било противно принудним прописима који ограничавају то право на 20 година. Не ради се о

нејасним одредбама да би се могла примени одредба чл. 100 ЗОО и да би се одредбе уговора који је сачинио тужени могле тумачити у корист тужиоца. Нема услова ни за примену допунског правила из чл. 101 ЗОО, јер се не ради о нејасним одредбама. Ради се о теретном уговору а према стању доказа у списима тужилац није доказао да се оваквом уговорном одредбом не остварује правичан однос узајамних давања. У питању је проналазак из радног односа који није створен само радом тужиоца, већ и материјалним средствима и условима које је омогућио тужени. На тужиоцу је био терет доказивања сходно чл. 231 ЗПП да му припада право на ову накнаду све док се проналазак користи од стране туженог, те да ова одредба уговора не треба да се примени јер не одговара правој вољи странака и јер је противна принудним прописима. Како ни законски прописи, ни уговор који су странке закључиле такву обавезу туженог не предвиђају, то нема услова за признавање тог права тужиоцу.

Стога су неосновани жалбени наводи да првостепени суд није правилно применио одредбе чланова 99 став 2, 100 и 101 ЗОО и да није прочитао уговор као целину, није навео да се ради о формуларном, односно унапред припремљеном уговору, нити примењује одредбе Устава. Насупрот овим наводима, првостепени суд је прочитао Уговор о правима проналазача и послодавца од 3.9.2003. године који су парничне странке закључиле и његову садржину је верно навео у образложењу пресуде. Из уговора произлази да је одредбом члана 3 предвиђено је да накнада из става 2 уговора исплаћује проналазачу на начин предвиђен овим уговором, од октобра 2002. године, као датума истека важности уговора бр. 20/01-44 од 28.09.1995. године, па до 10.08.2013. године, до ког датума траје патент и када престаје важност овог уговора, да је чланом 4 уговора предвиђено да уговор престаје да важи и пре истека времена из члана 3 овог уговора уколико се послодавац одрекне коришћења патента пре истека времена трајања патента, а проналазачу се препуштају сва права, као и да је чланом 5 предвиђено да истеком уговора проналазач нема више никаквих потраживања према туженом. Стога овај суд сматра да је првостепени суд правилно и верно утврдио уговорну вољу странака која је изражена кроз одредбе овог уговора, као и њихову вољу да се накнада тужиоцу исплаћује само до истека рока за заштиту патента. Договор странака на продужење исплате накнаде не би био противан принудним прописима, али таква воља туженог није постојала што није спорно међу странкама.

Уредба о начину, поступку и мерама заштите поверљивих проналазака значајних за одбрану ("Службени гласник РС" бр. 110/2008 без каснијих измена) је у чл. 22 став 1 је предвиђала да када решење о признавању патента за поверљиви проналазак постане правоснажно, подаци о признатом патенту или малом патенту, се уписују у Регистар признатих поверљивих патената и малих патената, са датумом важења од датума подношења пријаве. Став 2 тог члана је предвиђао да патент за поверљиви проналазак траје 20 година, а за мали патент шест година од датума подношења пријаве, са могућношћу продужења трајања за два пута по две године. Продужење трајања од по две године, је у Уредби дато као могућност. Нема података да је тражено продужење трајања патентног права ни доказа да је то продужење уписано у Регистар, па ни могућности да се евентуално по том основу призна тужиоцу право на накнаду за још четири године по истеку патентне заштите.

Без утицаја су наводи тужиоца да патент од значаја за одбрану и безбедност земље се никада не објављује и не постаје јавно добро, па је то разлог да му се призна право на накнаду по истеку патентне заштите. Овај патент се разликује од обичног патента и по томе што, након протека рока од 20 година не постаје добро у општој употреби, с обзиром да га проналазач, ни трећа лица не могу користити, јер се користи за потребе Војске Србије. Али такав начин искоришћавања је у општем интересу државе и грађана и закон управо са тог разлога и ограничава права проналазача на

накнаду за искоришћавање ове врсте патента. Стога је правилан закључак првостепеног суда да је престанком уговора и истеком трајања патента за поверљиве проналаске, престало је и право тужиоца да потражује имовинску накнаду од туженог без обзира на то што тужени и даље економски искоришћава проналазак тужиоца.

Право на накнаду није предвиђено да траје све док се поверљиви патент користи, већ управо супротно, накнада се у складу са прописима исплаћује у једнократном износу. Странке су уговориле тај износ процентуално од продаје за одређени период времена па овај уговор има елементе алеаторности, али су га и ограничиле временски у складу са Законом о патентима до истека патентне заштите. Тужилац је пристао на овакав договор и то ову одредбу уговора не чини ништавом, нити недопуштеном обзиром на одредбе чл. 139 ЗОО.

Не ради се о накнади из радног односа већ о праву на накнаду по основу проналазаштва сходно Закону о патентима, без обзира на чињеницу да се ради о патенту који је створен у току рада тужиоца код туженог. Стога се на ову ситуацију не може применити одредба чл. 60 Устава, јер се ради о потпуно различитим правним основима за исплату. А и висина те исплате је уговорена и исплаћена, а тужилац није доказао да је накнада која је била уговорена требала бити исплаћена у већем износу.

Апелациони суд је ценио и остале наводе које је тужилац истицао у жалби, али како не могу довести до другачије одлуке у овој правној ствари, није их посебно образлагао на основу овлашћења из члана 396 став 1 и 2 ЗПП-а.

Одлука о трошковима првостепеног поступка је донета правилном применом одредби чланова 153 и 154 ЗПП, обзиром да је тужени успео у поступку али није тражио накнаду трошкова.

Са свега изложеног, Апелациони суд је одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду применом члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП.

Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, сходно чл. 165 ЗПП обзиром да тужилац није успео у поступку по жалби.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић